

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญและที่มาของปัญหาการวิจัย

วิทยาลัยการสาขารัฐศาสตร์เป็นหน่วยงานสังกัดกองฝึกอบรม สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข โดยมีอาจารย์เป็นผู้ปฏิบัติงานในหน้าที่รับผิดชอบในการสอนนักศึกษาในหลักสูตรต่างๆ ได้แก่ หลักสูตรประกาศนียบัตรสาขารัฐศาสตร์ หลักสูตรทันตภิบาล หลักสูตรเจ้าพนักงานเภสัชกรรม หลักสูตรพนักงานสาขารัฐศาสตร์ หลักสูตรสาขารัฐศาสตร์ต่อเนื่อง นอกจากนี้ งานสอนแล้ว อาจารย์ยังต้องมีบทบาทในการจัดการอบรมระหว่างประจำการ ทั้งทางด้านวิชาการและบริหาร ประสานงานในการจัดการประชุม อบรมและสัมมนาต่าง ๆ ที่กระทรวงสาธารณสุขจัดขึ้น การศึกษาวิจัย การให้บริการสาขารัฐศาสตร์แก่ประชาชนทั่วไป รวมทั้งการให้บริการการศึกษาทางด้านสาขารัฐศาสตร์แก่ประชาชนและหน่วยงานอื่นๆ

วิทยาลัยการสาขารัฐศาสตร์ภาคในปัจจุบันมีอยู่ 4 แห่ง คือ วิทยาลัยการสาขารัฐศาสตร์ภาคกลางจังหวัดชลบุรี วิทยาลัยการสาขารัฐศาสตร์ภาคเหนือจังหวัดพิษณุโลก วิทยาลัยการสาขารัฐศาสตร์ตะวันออกเลยเหนือจังหวัดขอนแก่น และ วิทยาลัยการสาขารัฐศาสตร์ใต้จังหวัดยะลา ปัจจุบันมีจำนวนอาจารย์รวมทั้งสิ้น 149 คน

จากการรวบรวมสถิติจำนวนอาจารย์ตั้งแต่วันที่ 2 มกราคม 2534 ถึงวันที่ 30 ธันวาคม 2534 พบว่า มีจำนวนอาจารย์ที่ขอย้ายออกจากวิทยาลัยการสาขารัฐศาสตร์ทั้ง 4 แห่ง จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 5.37 ลาออกจากราชการจำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 4.03 เมื่อเทียบกับวิทยาลัยพยาบาลที่สังกัดกองงานวิทยาลัยพยาบาลทั่วประเทศ 23 แห่ง พบว่าตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2533 ถึงวันที่ 30 กันยายน 2534 มีจำนวนอาจารย์ที่ย้าย 10 คน จากจำนวนอาจารย์ทั้งสิ้น 883 คน คิดเป็นร้อยละ 1.13 และลาออก 13 คนคิดเป็นร้อยละ 1.47 (กองงานวิทยาลัยพยาบาล, 2534) จะเห็นว่าอัตราการย้ายออกลาออก

ของอาจารย์ในวิทยาลัยการสาธารณสุขภาค อยู่ในอัตราที่สูง

" การศึกษาเป็นพื้นฐานที่สำคัญยิ่งในการพัฒนาประเทศ ส่วนครูเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการให้การศึกษาและพัฒนาคน ดังนั้นครูจึงมีส่วนสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ " (ขุนทอง ภูผิวเดือน, 2529) " ในบรรดาปัจจัยในการพัฒนาประเทศนั้นกำลังคนนับได้ว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดเพราะเหตุว่าถ้ามีคนจำนวนพอสมควร มีความรู้ความสามารถเหมาะสมแก่หน้าที่การงาน และมีการจัดการที่ดีแล้ว โอกาสที่จะทำงานให้ได้รับผลดีและประหยัดย่อมง่ายขึ้นเป็นอันมาก " (สมพงษ์ เกษมสิน, 2519) " คนเป็นปัจจัยสำคัญในการทำงานความสำเร็จหรือล้มเหลวของงานจึงขึ้นอยู่กับการจัดการหรือการบริหารทรัพยากรประเภทสำคัญนี้เป็นอย่างมาก " (เพ็ญศรี วาทยานนท์, 2530) " ปัจจัยที่จะทำให้บุคลากรในหน่วยงานปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพอย่างหนึ่งนั้น ได้แก่ การที่บุคคลได้ทำงานที่ตนเองพึงพอใจ " (Piger and Mayers, 1973)

โรงเรียนเป็นระบบสังคมระบบหนึ่ง บรรดาสิ่งก่อสร้างอาคารสถานที่จะสวยดีเด่นเพียงใด หลักสูตรแบบเรียนตลอดจนอุปกรณ์การสอนการเรียนจะพิเศษขนาดไหนก็ตาม จะไม่มีความหมายเลยถ้าคนที่จะใช้สิ่งเหล่านี้ไม่มีความสามารถที่จะใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด รวมความว่า ความเจริญของวงการศึกษาระดับอยู่กับบุคคลที่ทำงานทางการศึกษาซึ่งมีหลายฝ่ายหลายหน้าที่แต่ที่สำคัญที่สุดมี 2 ประเภทคือ ผู้บริหารการศึกษา กับผู้สอนหรือครู (ภิญโญ สาธร, 2530)

จากการทดลองของ Herzberg ได้ทำการทดลองโดยสัมภาษณ์วิศวกรและนักบัญชีจำนวน 200 คน ในบริเวณเมือง พิตส์เบิร์ก (Pittsburg) ของมลรัฐเพนซิลวาเนีย (Pennsylvania) พบว่าสิ่งที่จะทำให้คนรักงานหรือชอบงานได้แก่ความสำเร็จของงาน การได้รับการยกย่อง ความก้าวหน้า ลักษณะของงานความเป็นไปได้ที่จะก้าวหน้าและความรับผิดชอบ (อรุณ รัชธรรม, 2517)

พอร์เตอร์และลอว์เลอร์ (Porter and Lawler) ได้ชี้ให้เห็นว่าความพอใจงานกับการปฏิบัติงานเกิดขึ้นได้จากสาเหตุที่แตกต่างกัน ความพอใจงานจะมีผลเนื่องมาจากการเลือกสรรรางวัล หรือชนิดของรางวัลที่คนผู้นั้นจะได้รับจากงานที่

เขากระทำอยู่และระดับของการปฏิบัติงานจะมีผลเนื่องมาจากการได้รับรางวัลนั้น คนเราจะมีความพอใจในงานอยู่ทำงานนั้นได้ให้สิ่งที่เขาปรารถนาอยากจะได้ และบุคคลนั้นจะปฏิบัติงานอย่างเต็มที่ อย่างมีประสิทธิภาพ ในเมื่อการทำงานอันนั้น ทำให้เขาได้ในสิ่งที่เขาต้องการ อย่างไรก็ตาม การศึกษาทั้งหมดที่เกี่ยวกับเรื่องนี้ได้พบว่า วิธีการวัดพฤติกรรมเกี่ยวกับงานอีกอันหนึ่ง คือ การออกจากงาน การขาดงาน ล้วนแต่มีความเกี่ยวเนื่องกับความพอใจด้วย นั่นก็คือ หากมีความพอใจในงานสูงคนจะออกจากงานน้อยและขาดงานน้อยนั่นเอง

"พอร์เตอร์และสเตรซส์ (Porter and Streers) ได้ทำการศึกษาและวิจัย สรุปว่า ความพึงพอใจในงานเป็นตัวกำหนดการลาออกจากงาน ผู้ปฏิบัติงานส่วนมากลาออกจากงานเนื่องจากความไม่พอใจในงาน และเขาไม่สามารถได้รับสิ่งที่เขาคาดหวัง" (เทพนม เมืองแมนและสวิง สุวรรณ, 2529)

การกระตุ้นจูงใจบุคลากร ก็คือการทำให้เกิดความพึงพอใจในการปฏิบัติงานนั่นเอง ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานมีความสำคัญอย่างมากต่อผลงานที่ปรากฏ เพราะงานใดก็ตามถ้าผู้ทำมีความพึงพอใจในงานที่ทำอยู่ก็จะนำไปสู่การทำงานที่มีประสิทธิภาพและมีความกระตือรือร้นที่จะทำให้งานสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี และในทางตรงกันข้ามหากผู้ทำงานไม่มีความพึงพอใจในงานที่ทำอยู่ผลเสียก็จะเกิดแก่หน่วยงานหรือองค์การนั้น ๆ ซึ่งผลของความไม่พึงพอใจส่วนหนึ่งจะแสดงออกมาในรูปของการขาดงานเป็นประจำ การย้ายงานและการลาออกจากงาน (คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2522)

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้นจะเห็นได้ว่าสถาบันการศึกษาสมควรที่จะได้เอาใจใส่และเสริมสร้างปัจจัยต่าง ๆ ที่จะทำให้อาจารย์มีความพึงพอใจในงานที่ปฏิบัติอยู่ เพื่อให้อาจารย์มีความพึงพอใจในการทำงาน สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งจะเป็นส่วนสำคัญในการช่วยให้งานในวิทยาลัย ฯ ประสบความสำเร็จ สามารถผลิตเจ้าหน้าที่สาธารณสุขที่มีคุณภาพต่อไป

จากความสำคัญของความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของบุคลากร
 ในหน่วยงานหรือองค์การดังกล่าว ผู้วิจัยในฐานะอาจารย์ผู้หนึ่งในวิทยาลัยการ
 สาธารณสุข ได้พบเห็นความไม่พึงพอใจและความไม่ตั้งใจในการปฏิบัติงานของ
 อาจารย์ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาความพึงพอใจในงานของอาจารย์ในวิทยาลัย
 การสาธารณสุขภาคทั้ง 4 แห่ง เพื่อทราบระดับความพึงพอใจในงานของอาจารย์
 ที่มีต่อปัจจัยด้านต่าง ๆ แล้วนำผลที่ได้จากการศึกษาไปเป็นแนวทางดำเนินการ
 เสริมสร้างความพึงพอใจในการทำงานแก่อาจารย์เหล่านี้ยิ่งขึ้น เพื่อประสิทธิภาพ
 ของการทำงานที่ดียิ่งขึ้นต่อไป

คำถามของการวิจัย

1. ความพึงพอใจในงานของอาจารย์ในวิทยาลัยการสาธารณสุขภาค
 ในปัจจัยต่าง ๆ ทั้ง 11 ปัจจัย คือ ลักษณะของงาน ความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา
 ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน โอกาสก้าวหน้าในหน้าที่การงาน ความรับผิดชอบ
 ความสำเร็จของงาน นโยบายและการบริหาร การได้รับการยอมรับนับถือ
 ความปลอดภัยในการทำงาน สภาพแวดล้อมในการทำงาน ผลประโยชน์ เกียรติคุณ
 และสวัสดิการ อยู่ในระดับใด
2. ข้อมูลลักษณะทั่วไปของอาจารย์ ระยะเวลาที่ปฏิบัติงาน ความ
 แตกต่างของสถานที่ และสถานภาพการทำงานในอนาคตที่จะปฏิบัติงานต่อไป
 ย้ายออกหรือลาออกจากราชการ มีผลต่อความพึงพอใจในงานของอาจารย์ใน
 วิทยาลัยการสาธารณสุขภาคหรือไม่
3. ความพึงพอใจในงานของอาจารย์ในวิทยาลัยการสาธารณสุขภาค
 ทั้ง 11 ปัจจัยมีความสัมพันธ์กับสถานภาพการทำงานในอนาคตที่จะปฏิบัติงานต่อไป
 ย้ายออกหรือลาออกจากราชการ ข้อมูลลักษณะทั่วไปของอาจารย์ ระยะเวลาที่
 ปฏิบัติงาน ความแตกต่างของสถานที่ อย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

วัตถุประสงค์ทั่วไป :

เพื่อศึกษาความพึงพอใจในงานของอาจารย์ในวิทยาลัยการสาขารณสุชภาค

วัตถุประสงค์เฉพาะ :

1. เพื่อศึกษาระดับความพึงพอใจในงานของอาจารย์ในวิทยาลัยการสาขารณสุชภาคใน 11 ปัจจัย คือ ลักษณะของงาน ความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน โอกาสก้าวหน้าในหน้าที่การงาน ความรับผิดชอบ ความสำเร็จของงาน นโยบายและการบริหาร การได้รับการยอมรับนับถือ ความปลอดภัยในการทำงาน สภาพแวดล้อมในการทำงาน ผลประโยชน์ เกียรติยศ และสวัสดิการ
2. เพื่อศึกษาข้อมูลลักษณะทั่วไปของอาจารย์ ระยะเวลาที่ปฏิบัติงาน ความแตกต่างของสถานที่ และสภาพการทำงานในอนาคตที่จะปฏิบัติงานต่อไป ย้ายออกหรือลาออกจากราชการ ที่มีผลต่อความพึงพอใจในงานของอาจารย์ในวิทยาลัยการสาขารณสุชภาค
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจในงานของอาจารย์ในวิทยาลัยการสาขารณสุชภาค กับสภาพการทำงานในอนาคตที่จะปฏิบัติงานต่อไป ย้ายออกหรือลาออกจากราชการ ข้อมูลลักษณะทั่วไปของอาจารย์ ระยะเวลาที่ปฏิบัติงาน และความแตกต่างของสถานที่

สมมุติฐาน

1. ความพึงพอใจในงานของอาจารย์ในวิทยาลัยการสาขารัฐสภา
ในปัจจุบันต่าง ๆ ทั้ง 11 ปัจจุบัน คือ ลักษณะของงาน ความสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา
ความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน โอกาสก้าวหน้าในหน้าที่การงาน ความรับผิดชอบ
ความสำเร็จของงาน นโยบายและการบริหาร การได้รับการยอมรับนับถือ
ความปลอดภัยในการทำงาน สภาพแวดล้อมในการทำงาน ผลประโยชน์ ก่อเกิด
และสวัสดิการ แตกต่างกัน
2. ข้อมูลลักษณะทั่วไปของอาจารย์ ระยะเวลาที่ปฏิบัติงาน ความ
แตกต่างของสถานที่ที่มีผลต่อความพึงพอใจในงานของอาจารย์แตกต่างกัน
3. ความพึงพอใจในงานของอาจารย์ในวิทยาลัยการสาขารัฐสภา
มีความสัมพันธ์กับสภาพการทำงานในอนาคตที่จะปฏิบัติงานต่อไป ย้ายออกหรือ
ลาออกจากราชการ ข้อมูลลักษณะทั่วไปของอาจารย์ ระยะเวลาที่ปฏิบัติงาน
และความแตกต่างของสถานที่

ผลหรือประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. ทำให้ทราบระดับความพึงพอใจในงานของอาจารย์ ผู้ปฏิบัติงาน
อยู่ในวิทยาลัยการสาขารัฐสภาทั้ง 4 แห่ง
2. จากผลการวิจัย สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการสร้างเสริม
แรงจูงใจให้แก่อาจารย์ในวิทยาลัยฯ เพื่อให้การปฏิบัติงานในการสอนนักศึกษา
และด้านอื่น ๆ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้น
3. ช่วยให้ผู้ทำการวิจัยมีความรู้ ความสามารถ และทักษะในการ
ดำเนินการวิจัยดียิ่งขึ้น
4. อาจนำไปเป็นแนวทางในการศึกษาวิจัยต่อไปในอนาคต